שבת חזון

א. בביאור הפנימי של השם „שבת חזון" (שבפשטות הוא ע"ש ההפטרה[1]), ידוע מה שהביא[2] הרה"ח הנודע ר' הלל מפאריטש[3] „בשם הרב מבארדיטשוב נבג"ם", ד„שבת חזון" הוא מלשון מחזה, „שמראין לכאו"א מישראל[4] המקדש דל־עתיד מרחוק" (וכדלקמן ס"ב).

ויש לומר, שכאשר שבת חזון חל ביום הת"ב בעצמו (כקביעות שנה זו[*]), הרי ענין זה דשבת חזון — ראיית בית המקדש דלעתיד — הוא ביתר שאת ויתר עז.

דהנה ידוע[5] שמטרת ענין הצומות (ובמילא — כוונתם הפנימית גם עתה) היא שיהפכו לימים טובים, בלשון הרמ־ב"ם[6] „שהם עתידים להיות ימים טובים[7] וימי ששון ושמחה". וענין זה הוא בהד־גשה יתירה בתענית דת"ב, ד„אין[8] אומ־רים תחנון ולא סליחות בת"ב ואין נופלין על פניהם משום דאקרי מועד". ויתירה מזו איתא בירושלמי[9] שביום שחרב הבית (ת"ב) „יליד מלכא משיחא"[10]. ובפרט ע"פ הידוע[11] שביום הולדתו של אדם מזלו גובר, דלפי זה נמצא, שביום ת"ב מתגבר מזלו של משיח צדקנו[12], והוא יום מסוגל לענין של ישועה וגאולה[13]. וענין זה נוגע להלכה למעשה, וכמ"ש הרח"ו[14] בשם האריז"ל שזהו מהטעמים שאומרים „פסו־קי נחמה" „ביום ט"ב במנחה . . כי אז במנחת ט"ב נולד המשיח הנקרא מנ־חם"[15], וי"ל שזהו הטעם הפנימי שנק' ת"ב בשם „מועד".

ועפ"ז יש לומר, דכאשר הצום דת"ב

---

1) שאומרים בשבת שלפני ת"ב — תוס' מגילה לא, ב ד"ה ר"ח (בתחלתו). טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ח. הגמ"י לרמב"ם הל' תפלה פי"ג ה"ד.

2) נעתק באוה"ת לנ"ך ח"ב ע' א'צז — בשוה"ג — על רשימת הצ"צ שם „ומחזון ותחזינה עינינו".

3) להעיר, שיום ההילולא שלו הוא י"א מנ"א (תרכ"ד) — ראה ראשי פרקים מתולדותיו בהקדמה לספרו פלח הרמון בראשית ושמות (הוצאת קה"ת).

4) כ"ה בגוף כת"י דהרר"ה (בוך 1228 — צז, א), ובהנעתק באוה"ת שם ליתא תיבה זו.

5) ראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 412 ואילך.

6) סוף הל' תעניות.

7) כ"ה בדפוס רומי רמ ועוד (ראה רמב"ם הוצאת פרענקל). ולכאורה כצ"ל (בל' רבים, ככל ההמשך שם), ולא „יום טוב" כבדפוסים הנפוצים.

8) שו"ע או"ח סתקנ"ט ס"ד. וש"נ.

---

*) שנת הדפסת השיחה (תנש"א). וכן בשנת תשמ"ח. המו"ל.

9) ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, נא.

10) בבמדב"ר (פי"ג, ה בסופו): אף היא אינה צירה אלא שמחה שבו ביום נולד מנחם כו' (וראה מ"כ שם).

11) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע ופני משה שם.

12) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' קב שבכל ט"ב נולד משיח. וראה בארוכה יפה ענף (השלם) לאיכ"ר שם.

13) להעיר מפסיקתא רבתי פ' על נהרות בבל (בסופו) „אין שמחה בא אלא בתשעה באב".

14) שער הכוונות ענין ט"ב בסופו, הובא בברכ"י או"ח סתקנ"ט אות ז.

15) כ"ה בשער הכוונות שם וברכ"י שם, ומס־יים „כנזכר במדרש איכה רבתי" (וכ"ה בירושלמי ברכות שם). ובפע"ח (שכ"ג — כוונת ט"ב ובין המצרים בסופו) בהגהת צמח מביא מהרח"ו הטעם למה שאומרים ברכת הלבנה במוצאי ת"ב „כי בט' באב נולד משיח". וכ"ה במשנת חסידים (סוף מס' תמוז ואב) „מפני שבתשעה באב נולד מנחם לפיכך כו'".

חל ביום הש"ק, שדוחין את התענית ליום א', אין זה אלא בשייכות לענין הצום ודיני עינוי ואבילות כו', אבל ענין ה־„מועד" שבו, בגלל זה שביום זה נולד מושיען של ישראל והוא יום מסוגל לנחמה וגאולה, אינו נדחה ע"י ש"ק, ואדרבה, ענינים אלה הם בעיקר ביום הש"ק.

וע"ד משנ"ת במ"א[16] בנוגע לכל ה־צומות, שכשחלים ביום הש"ק נדחה רק ענין הצום, אבל זה שיום צום נקרא „יום רצון לה'"[17] אינו נדחה מיום הש"ק, ו־אדרבה, ה"ה עת רצון ביתר שאת ויתר עז, כי „חמדת ימים אותו קראת"[18], ונצטוינו לענגו בעונג אכילה ושתי' כו'[19], ונמצא, שכשהצום חל ביום ש"ק הרי הוא כמו „יום טוב" ויום „ששון ושמחה"[20].

ומזה מובן גם לענייננו, דכיון שכשחל ת"ב בש"ק מודגש באופן גלוי ענינו ה־פנימי, שהוא „מועד"[21] ויום מסוגל לעניני ישועה גאולה ונחמה, הרי גם ראיית בית המקדש דלעתיד ביום זה (להיותו שבת חזון), היא ביתר שאת וביתר עז.

ב. ויש לבאר העילוי המיוחד דראיית המקדש דלעתיד כשחל שבת חזון ביום הת"ב עצמו, בהקדם הביאור בהמשך דברי הרב לוי"צ מבאַרדיטשוב, שמביא שם משל לבאר זה שמראין את המקדש דלעתיד לכאו"א מרחוק, וז"ל[22]:

„משל . . מאב שיש לו בן יקר ועשה לו מלבוש יקר להתלבש בו ומצד שלא נזהר הבן באותו בגד ועשה מעשים אשר לא יעשו קרע אותו לכמה קרעים. ועשה לו פעם שני לבוש יקר וקרע אותו ג"כ[23]. מה עשה האב עשה לו לבוש שלישי ולא נתן לו ללבוש אותו רק גנזו ולפרקים[24] ידועים הוא מראה לו הלבוש ואומר לו ראה שאם תתנהג בדרך הישר ינתן לך לבוש זה ללבוש אותו [ומצד זה מרגילו לילך בדרך הישר עד שיודע בו שנעשה אצלו כמו טבע אז יתן לו הלבוש להלביש אותו כי אז אינו ירא ממנו פן יחזור לסורו מאחר שנעשה כמו טבעית כו'] וזהו ענין שבת חזון ל' מחזה שמראין לכאו"א מישראל המקדש דלעתיד מרחוק כו' וד"ל".

והיינו שהתכלית של זה ש„מראין . . המקדש דלעתיד" היא להרגיל את בנ"י

---

16) ראה לקו"ש חל"ג ע' 159 ואילך. סה"ש תנש"א ח"ב ס"ע 683 ואילך.

17) ישעי' נח, ה. וראה תניא אגה"ת ספ"ב.

18) נוסח תפלת עמידה דש"ק.

19) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב. וי"ל שאז (כשיום התענית ובפרט ת"ב חל בשבת) יש להוסיף בזה יותר מכל שבתות השנה כדי לשלול הקס"ד של מיעוט בזה בגלל יום הצום. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1091.

20) וראה ספרי (בהעלותך י', י): ביום שמחת־כם אלו שבתות. וכן משמע בירושלמי מגילה פ"א ה"ד בתחלתה („ששמחתו תלוי' בידי שמים"), וכן נפסק בשו"ע או"ח סתרפ"ח ס"ו — ראה נ"כ ה־טושו"ע שם. וראה תוס' סד"ה מ"ד (מו"ק כג, ב). ועוד. וראה לקו"ש שם ע' 1090 בהערה 31 מה שלא נזכר בפוסקים ובשו"ע אדה"ז. ובארוכה לקו"ש חל"ג ע' 62 ואילך.

21) והרי דוקא בקביעות כזו שחל ת"ב בשבת ונדחה לאחר השבת (או שחל תשעה באב באחד בשבת), איתא (טושו"ע שם סתקנ"ב ס"י) „אוכל בשר ושותה יין בסעודה המפסקת ומעלה על שולחנו ואפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו".

22) בביאור מאמר הנ"ל והמשל כו' — ראה לקו"ש ח"ט ע' 24 ואילך. חכ"ט ע' 18 ואילך.

23) וראה זח"א סא, ב ובאוה"ח שם.

24) כ"ה בכת"י דהרר"ה. ובאוה"ת שם: לפר־קים רחוקים ידועים.

ללכת בדרך הישר עד שהליכה זו תהי' אצלם „כמו טבע", ואז ניתן להם המקדש למטה.

וצ"ב בהתאמת המשל לתוכן הנמשל, דלכאורה, בשלמא במשל, הרי הלבוש עצמו אינו אלא שכר צדדי ואינו גורם מצד עצמו שיתנהג הבן כדבעי, ולכן רק ע"ז שאביו אינו נותן לו הלבוש ורק מראה לו ואומר לו ראה שאם תתנהג בדרך הישר ינתן לך לבוש זה, הרי זה מרגילו ללכת בדרך הישר; אבל בנמשל, הרי עצם מציאות המקדש פועל שיפור והטבה במצב בנ"י בגלל היותו מקום גילוי שכינה וראיית אלקות. ולפי זה צ"ב, איך יתכן, שראיית אלקות בזמן הבית, כשהי' בית המקדש על מכונו ובנ"י עלו לרגל וראו במו עיניהם את עשרת הנסים שנעשו לאבותינו בביהמ"ק[25], ובמשך שנים רבות, הרי כ"ז לא פעל עליהם שייטיבו את דרכם, אע"פ שבשעת מעשה היו נביאים שהוכיחו את ישראל והזהירום שעל ידי מעשיהם הרעים יגרמו לגלות וחורבן הבית – ואילו זה שרק מראין את המקדש דלעתיד מרחוק, וזה גופא רק „לפרקים ידועים", יש בכוחו לפעול על בנ"י להרגילם ללכת בדרך הישר עד שזה יהי' „כמו טבע" בנפשם?

ג. ויש לומר, שהביאור בזה נרמז במ"ש הרב לוי"צ מבארדיטשוב „שמראין לכאו"א מישראל המקדש דלעתיד מרחוק". דלכאורה צ"ב, הרי ראי' וריחוק הם שני ענינים שונים, ויתרה מזה – הראי' 1) מורה שהדבר הוא בקירוב, 2) „מקרבת" ומודיעה פרטי הדבר להרואה.

[וכידוע החילוק בין ראי' לשמיעה[26], דראי' היא מקרוב ושמיעה מרחוק[27]. כלומר: ראי' מגיעה בנפש וחודרת בהאדם בוודאות והתאמתות כזו שאינה בשמיעה, דכשהאדם רואה איזה דבר, לא יועילו הוכחות וראיות לסתור את ראייתו[28], כי מאחר שהוא בעצמו ראה את הדבר הרי נתאמת ונתברר אצלו הדבר יותר מכל בירור שבלי.

– וכמודגש בההלכה[29] ד„אין עד נעשה דיין", כדאיתא בגמ'[29] הטעם „כיון דחזיוהו כו' לא מצו חזו לי' זכותא", משא"כ כשהדיינים שומעים מהעדים, אף שברור להם שהעדים אומרים אמת[30], חזו לי' זכותא, כי הוודאות והתפעלות שמצד ראי' היא גדולה יותר מהוודאות והתפעלות שמצד שמיעה].

וא"כ מהו שאומר ש„מראין לכאו"א מישראל המקדש דלעתיד מרחוק" – דאם זהו באופן של ראי', הרי זה מדגיש שאינו „מרחוק" אלא „מקרוב".

ויש לומר, דכוונתו בזה ללמדנו שני ענינים הפכיים הנצרכים בכדי שההליכה בדרך הישר תעשה ותהי' „כמו טבע" באופן שתביא את נתינת המקדש דלעתיד.

ד. ביאור הענין:

ידועה דעת הזהרי[31] שבית המקדש השלישי ייבנה ע"י הקב"ה, „בניינא דלא

---

25) אבות פ"ה מ"ה.

26) ראה סה"מ תרס"ג ע' יג. סה"מ תש"ט ע' מה ואילך. ובכ"מ. ולהעיר מאגה"ק סי"ט (קכז, ב). וראה בהנסמן בהערה הבאה.

27) מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' תקד. ס"ע תקמג ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תדש ואילך. סה"מ פר"ת ע' סט. ובכ"מ.

28) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת ספי"ח.

29) ר"ה כו, א.

30) להעיר מרמב"ם שם ספי"ז. ואכ"מ.

31) ח"א כח, א. ח"ב נט, סע"א. קח, סע"א. ח"ג רכא, א.

קוב"ה". וכמ"ש רש"י[32] „מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים שנאמר[33] מקדש אדני כוננו ידיך". אבל לאידך מצינו ברז"ל[34] שה־מקדש ייבנה על ידי בנ"י, וכן פסק הרמב"ם[35] דמשיח בונה המקדש, ולכאו־רה טעמו פשוט, שהרי בנין ביהמ"ק היא מצות עשה[36], כמ"ש[37] ועשו לי מקדש, ומצוה היא דבר המוטל על בנ"י.

והנה כבר נת' כמ"פ[38] שי"ל כמה תיווכים בין ב' הדיעות, דתרווייהו אית־נהו בי' [דבנין הבית למטה יהי' בידי אדם, ובמקדש זה שלמטה ירד וישכון המקדש הרוחני דלמעלה, או שמקדש גשמי ירד מן השמים אבל הדלתות או השערים שטבעו בארץ, שהן היו בידי אדם, יעלו ויתגלו ויעמידום במקומם והמעמיד הדלתות נחשב[39] כאילו בנאו]. ועפ"ז נמצא, שבבנין דלעתיד יש צורך בשני הענינים — הן הענין ד„בניינא דקוב"ה", וכן שייעשה על ידי בני אדם, המלך המשיח.

ונקודת הביאור בזה היא, כי עיקר החידוש דבית השלישי הוא שיהי' בית נצחי, דלא כבית הא' ובית הב', ולכן צ"ל „בניינא דקוב"ה", ולא בניינא דבר נש, שאין לו קיום (כמבואר בזהר שם[40]). אבל לאידך, נצחיות המקדש צ"ל (גם) כמו שהוא בגדרי המטה, ולכן קביעות נצחית זו למטה היא ע"י מעשה בני אדם, שאז הנצחיות כמו שהיא מצד „בניינא ד־קוב"ה" נקבעת גם ב(גדרי) המטה[41].

ה. ויש לומר, דכשם שהוא בנוגע ל־בנין ביהמ"ק, עד"ז הוא גם בזה שמראין את המקדש דלעתיד לכאו"א מישראל, שיש בזה מעין שני ענינים אלה — „בניינא דקוב"ה" ומעשה בני אדם (ונרמזים בב' הלשונות „מראין . . מרחוק", כדלקמן):

מ"ש „לשון מחזה שמראין לכאו"א מ־ישראל", אין כוונתו רק שבשבת חזון ישנו המקדש דלעתיד בבחי' ראי' אצל כאו"א (שאז הי' כותב כאו"א רואה ופשיטא שביכלתו לראות וכיו"ב), אלא ש„מראין" אותו, היינו שהראי' באה לא מצד האדם עצמו, אלא היא פעולתו של זה שמראה אותו, שהראי' באה מלמעלה, ע"ד שהבנין הוא „בניינא דקוב"ה".

וזהו החידוש בראי' זו לגבי ראיית השכינה במקדש הא' והב':

במקדש הא' והב', אף שבנ"י עלו לרגל והקריבו קרבנות במקדש וראו גילוי שכינה ע"י עשרת הנסים שנעשו לאבותינו, שפשיטא שכ"ז מביא ליר"ש [במכ"ש וק"ו מזה שהעלי' עצמה לירו־שלים לאכול מעשר שני מביאה ליר"ש,

32) סוכה מא, סע"א. ר"ה ל, סע"א. וכ"ה בתוס' סוכה שם. שבועות טו, ריש ע"ב ד"ה אין.

33) בשלח טו, יז. וראה פרש"י שם.

34) ירושלמי מגילה פ"א ה"א. ויק"ר פ"ט, ו. וראה ירושלמי פסחים פ"ט ה"א (תוספתא פסחים פ"ח, ב).

35) הל' מלכים רפי"א וסופו.

36) רמב"ם הל' בית הבחירה בתחלתן.

37) תרומה כה, ח.

38) ראה לקו"ש חי"ח ע' 418. ש"ג (נדפס בחידושים וביאורים בהל' בית הבחירה „פתיחה" ס"ו. שם סימן יט. ועוד).

39) ראה ב"ב נג, ב.

40) ח"א וח"ג שם. וכ"ה בפסיקתא רבתי שם.

41) ועד"ז הוא בקדושת המקדש וירושלים, דאף שכ' הרמב"ם (שם ספ"ו) ד„קדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטילה", קבי־עות קדושה זו נעשה ע"י ש„קדשה שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים" (רמב"ם שם הי"ד), ע"י מעשה הקידוש.

„שהי'[42] רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה הי' מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה כדדרשי' בספרי למען תלמד ליראה וגו'[43] גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד לפי שהי' עומד בירושלים עד שיאכל מע"ש שלו והי' רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה הי' גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה"] — הרי ראי' זו היא מה שבנ"י ראו ונתעוררו ליר"ש; ואילו בבית המקדש הג' ה"ז באופן ש„מראין לכאו"א מישראל", שהקב"ה מראה אותו.

והחילוק בין דבר שהאדם רואה מ־עצמו לזה שמראין לו מלמעלה הוא הן בכמות והן באיכות: כאשר האדם רואה מעצמו אינו רואה את כל פרטי הדבר, אלא מה שביכלתו לראות בכח עצמו; משא"כ כשמראין לו, הרי יכול לראות את כל הדבר. ועוד זאת: כאשר ראיית הדבר היא בכח האדם, הרי תפיסת הדבר היא לפי אופן כליו וחושיו, ואינו תופס את הדבר כמו שהוא; ואילו כאשר מראין לו את הדבר, אין זה לפי מדידת תפיסת האדם, אלא לפי ערך הדבר שמראין לו.

ועד"ז הוא בנוגע לבתי המקדשות: בבית המקדש הא' והב' „ראו" בנ"י מ־עצמם את הגילוי, וכיון שהיא ראי' של נברא, הרי אין זה גילוי אלקות דהמקדש כמו שהוא, כי אין ביכולתו של נברא לראות ולהשיג מאלקות אלא באופן מוג־בל, לפי ערך מדידות והגבלות האדם[44]:

משא"כ המקדש דלעתיד שמראין לכאו"א מישראל, אין זה לפי ערך ודרגת הנברא, אלא זהו המקדש עצמו, כי הקב"ה מראה אותו, וענין זה הוא נעלה שלא בערך ממה שנברא יכול לראות ולהשיג.

ומטעם זה ראיית הגילויים שבבית ראשון ובית שני והעבודה אז לא פעלה שהנהגת בנ"י בדרך הישר תהי' „כמו טבע" בנפשם, ענין הנצחיות, ודוקא ראיית המקדש דלעתיד יש בכוחה לפעול שהנהגתם תהי' בדרך הישר,

כי ראיית ועבודת ישראל במקדש ראשון ושני אינה אלא ראייתו ועבודתו של נברא, דלהיותו מדוד ומוגבל ובעל שינוי, הרי גם עבודתו היא בהגבלה וא"א שיהי' לה נצחיות: משא"כ ראיית המקדש דלעתיד, ה"ז פעולה מצד הקב"ה, ולכן דוקא בכוחה לפעול שההנהגה בדרך ה־ישר תיעשה כמו טבע.

ו. אמנם אעפ"כ, מכיון שכ"ז הוא מצד ה„מראין" שמלמעלה, ולא מצד האדם שלמטה, נמצא, שמצד מצב בנ"י מצד עצמו אין ראיית המקדש פועלת בו באופן נצחי.

[וע"ד המבואר בכ"מ[45] בנוגע להכרו־זים השונים שמכריזים מלמעלה, כדי לעורר את האדם לתשובה, שהוא ע"י שהנשמה למעלה שומעת את הבת קול, וע"י שהיא שומעת זה למעלה נמשך ונרגש גם בנשמה שלמטה, כמאמר[46]

---

42) ל' התוס' ב"ב כא, א ד"ה כי מציון.

43) פ' ראה יד, כג. בספרי לפנינו ליתא. וראה בספרי מכת"י (נ.י., תשכ"ט).

44) שלכן הי' בזה חילוקים בדרגת הגילוי כמבואר בלקו"ת ברכה צח, ב: שכל אחד ואחד מישראל לפום שיעורי' דילי' הי' מקבל גילוי זה כשהיו עולין לרגל שכולן חייבין בראי', לכך נאמר פני הוי' ל' רבים שלכל אחד הי' הגילוי לפי ערכו.

45) ראה לקו"ת תצא לו, ד. במדבר טז, א ואילך. יז, א. ד"ה אריב"ל בכ"ש ב"ק כו' תש"ב פ"א. ובכ"מ. וראה ספר חרדים בחתימת הספר (סגולה ו).

46) מגילה ג, א. סנהדרין צד, ר"ע"א.

אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי, ולכן אנו רואים שנופלים לו לאדם פתאום הרהורי תשובה בלי שום הכנה והתבוננות לזה מצדו — שמבואר בזה"י, דכיון שהיא באה לא מצד האדם שלמטה, שהוא נתעורר בתשובה מצד עצמו, אלא מצד אתערותא דלעילא, אין להתעוררות זו קיום אצל האדם].

וזהו שמדייק ש"מראין לכאו"א מ־ישראל המקדש דלעתיד מרחוק", שאף שמראין המקדש דלעתיד, צריך שיורגש אצל האדם שהוא "מרחוק", ועבודת ה־אדם צ"ל להתבונן בזה גופא, שמראין לו המקדש דלעתיד, והוא מצד עצמו רחוק מזה, וה"ז גורם אצלו תנועה של ביטול עד שעי"ז נעשה "כלי" שההמשכה מל־מעלה תורגש ותוקלט במציאותו.

עפ"ז יש לבאר גם השייכות לענין שבת חזון כפשוטו, שהוא ע"ש התחלת ה־הפטרה "חזון ישעיהו", שבגלוי הוא "אשר חזה על יהודה וירושלים גו'", ענינים שהם היפך הישועה והנחמה, כי גילוי המחזה דהמקדש דלעתיד, בא ע"י רגש הריחוק, המבואר בהפטרה ד"שבת חזון", שזה פועל הקירוב ש"מחזון (יהי')

ותחזינה עינינו"[48], דראיית המקדש לע־תיד לא תהי' מרחוק, אלא מקרוב.

ז. ע"פ כל הנ"ל יש לבאר העילוי המיוחד בראיית המקדש דלעתיד בקבי־עת שבת חזון שחל ביום ת"ב עצמו, שאז נוסף ע"ז שמראין לכאו"א מישראל ה־מקדש דלעתיד, מעלת הגילוי שמצד למעלה, הרי כיון שבו ביום נולד משיח צדקנו, ועומד מוכן[49] לגאול את ישראל ולבנות המקדש במקומו, הרי זה מוסיף בהנתינת כח דעבודת האדם בשייכות ל־מקדש דלעתיד, שלא יהי' באופן של "מרחוק", אלא באופן קרוב, וקרוב ממש, השייך למציאות האדם.

וע"ז יורד ונתגלה ביהמ"ק למטה בגלוי ממש לכאו"א, ויה"ר שנזכה לזה בשבת חזון דשנה זו ממש, ובפרט שר"ת של השנה הם "רז' תהי' שנת אראנו נפל־אות", שהקב"ה בעצמו מראה — אראנו — לכאו"א מישראל נפלאות, דגאולה האמי־תית והשלימה, ד"כימי צאתך מארץ מצ־רים אראנו נפלאות"[50], ותיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ דברים תשמ"ח)

---

47) לקו"ת ויקרא ד"ה אדם כי יקריב ב, סע"ב ואילך.

48) ל' הצ"צ באוה"ת נ"ך שם, כנ"ל הערה 2.

49) ראה יפה ענף לאיכ"ר שם.

50) מיכה ז, טו.